HÍRMONDÓ 2023/4

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában visszaemlékezünk az elmúlt hetek egyesületi programjaira, társszervezeteink hírein belül megtudhatják, hol tart jelenleg a BKK utastájékoztatási rendszerének akadálymentesítése. Ugyanebben a rovatban ízelítőt kaphatnak a siketvakok helyzetéről szóló 2. globális jelentésből, melyet a Siketvakok Világszövetsége állított össze. Ugyanitt az EDbU újabb tagszervezetét is megismerhetik. A hírek, érdekességek között elmélyedhetnek az akadálymentes videójátékok világában, informálódhatnak a látással kapcsolatos, legújabb, tudományos kísérletekről, valamint olvashatnak további hírekről, érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK 2

Márciusi rehabklub: központban a nyomógombos okostelefon 2

Áprilisi szabadidős klub: a Kopaszi-gáton jártunk 6

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI 9

Civil érdekvédelmi szervezetekkel egyeztetett a BKK az utastájékoztatás akadálymentességéről 9

A siketvakok helyzetéről szóló 2. globális jelentés összefoglalója 10

EDbU 20 – ünnepi interjúsorozat a szervezet alapításának huszadik évfordulója alkalmából 15

HÍR, ÉRDEKESSÉG 18

Minden, amit az akadálymentes videójátékokról tudni érdemes: interjú Pásztor Tiborral 18
Sikerült visszaállítani megvakult egerek látását 23
Újonnan felfedezett omega-3 zsírsav segíthet megelőzni a látásvesztést az Alzheimer-kórban szenvedőknél 24
Fontos közlekedési információk 24
Hét furcsa szépség trend, melyekre az emberek törekednek a világ különböző tájain 25
A kutyák farkasvonyításra adott reakcióit vizsgálták etológusok 26
Előbb-utóbb nem a Kékes lesz az ország legmagasabb csúcsa 27
A világ leghosszabb bringás alagútja épül meg a Balaton alatt . **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
A kínaiak kutat fúrtak a Holdon 28
Jabuticaba: a fa, amely a törzsén érlel gyümölcsöt 28
A HÓNAP VERSE 29

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Márciusi rehabklub: központban a nyomógombos okostelefon

2023. február 22-én, szerdán rehabilitációs klub volt egyesületünkben. A nagy, közösségi teremben összesen tizenhatan foglaltunk helyet: a két előadó, 10 érdeklődő és négy egyetemi hallgató. E délután a Blindshell Classic 2 okostelefonról szólt. Az esemény házigazdája Csák Attila volt. A telefonról elmondta: amikor megjelent, vegyes fogadtatásban részesült a látássérültek körében. Sok jót és sok rosszat is lehetett hallani róla. Egy támogató Karácsonykor lehetővé tette, hogy az egyesület kapjon egy ilyen eszközt, amelyet Attila használatba is vett, megtanulta, hogyan kell kezelni. Erről a folyamatról videókat készített. Mostantól 2 heti rendszerességgel tervez egy-egy felvételt közkinccsé tenni az interneten, melyben teljes egészében bemutatja a telefont.
Mostanra vendég előadót is hívott. Ő Benedek Zoltán, a telefon magyarországi forgalmazójának, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének a munkatársa.

Elmondta: kollégái 2017-2018 táján részt vettek egy SightCity nevű kiállításon. Ezt minden évben megrendezik Németországban, Frankfurtban. Itt nagyon sok gyártó cég állítja ki termékeit, melyeket látássérülteknek fejlesztettek. Ezeknek a célja a felhasználók mindennapi életének megkönnyítése.
Munkatársai itt találkoztak a Blindshell cég kizárólag fizikai nyomógombokkal rendelkező telefonjával. Két másik cégnek is volt hasonló fejlesztése, összesen három készülékkel tértek haza. Akkor még volt a MVGYOSZ keretein belül egy OkosKlub nevű csoport, ahol véleményezni lehetett őket. Ezen felül a Hobby rádió „Gépház" című adásában is kipróbálták mind a hármat. A legtöbb pozitív véleményt a Blindshell kapta.
Ez egy cseh gyártmányú készülék. A mostani előadás témája a Blindshell Classic 2, tehát egy továbbfejlesztett verzió.
Android operációs rendszert futtat, ennek egy speciális, zárt változatát. Ez eredetileg érintő kijelzős készülékekre íródott, a Blindshell Classic 2 viszont fizikai nyomógombokkal rendelkezik. Ezért van, hogy a Google Play-ből, ami az Android saját, hivatalos áruháza, nem tudunk alkalmazásokat telepíteni. Magának a Blindshell cégnek viszont van egy mini áruháza, ahonnan különböző applikációkat tölthetünk le rá. Ezek minden esetben ingyenesek, listájuk folyamatosan frissül.
Az MVGYOSZ hangoskönyvtár alkalmazása is elérhető rajta egy jó éve. Jelen pillanatban több, mint 6200 mű érhető el.

A telefon jellemzői:

Belső memóriája 8 GB. Micro SD Kártyával bővíthető. Legfeljebb 128 GB-os kártyát képes kezelni. Ami a SIM-kártyákat illeti, kettőt is be lehet helyezni és úgy is használható.
Nagyon masszív a háza és a nyomógombjai is. Alul találjuk hagyományosan a numerikus billentyűzetet az 1-9 közötti számokkal.
Az alsó sorban a *, a 0 és a # gombok helyezkednek el.
A számok fölött hat billentyűt találunk. A bal felső sorban az első az ún. akció gomb. Ez azt a funkciót tölti be, hogy elérhessük vele az állapotsort. Itt nézhetjük meg az időt, a dátumot, a Wi-Fi állapotát, hogy ki-vagy be van-e kapcsolva, a Bluetooth állapotát, szintén, hogy ki-vagy be van-e kapcsolva. Itt tudjuk ellenőrizni az akkumulátor töltöttségi szintjét, illetve, ha van a telefonunkban SIM-kártya, akkor a hálózat lefedettségét is. Ettől jobbra találjuk a felfelé nyilat. A felső sor utolsó, jobb szélső gombja segítségével megismételtethetjük a legutoljára elhangzott információt.
Az alsó sorban balról az első az ún. zöld gomb. Ha egy menübe szeretnénk belépni, ennek segítségével tehetjük meg, illetve ha rákérdez a készülékünk pl. arra, hogy szeretnénk-e törölni egy adott fájlt, ennek

segítségével hagyhatjuk jóvá a műveletet. Mellette egyel jobbra a lefelé nyíl van. A jobb szélső az ún. piros gomb, ami a törlés, a visszalépés, tehát a „nem” gombnak felel meg.
A telefon bal oldalán egy billenő kapcsolós gombot találunk, ezzel szabályozhatjuk a hangerőt. A jobb oldalán szintén egy kis gomb helyezkedik el. Ennek egyszeri, rövid megnyomásával a kedvenc alkalmazásainkat tudjuk megnyitni. Ha vannak olyanok, amiket napi szinten többször is használunk, elmenthetjük őket ide. Ha a gombot hosszan nyomjuk meg, hangvezérléssel irányíthatjuk a készüléket. Ehhez azonban az kell, hogy legyen mobil adatforgalmunk vagy csatlakozzunk Wi-Fi hálózatra.
Ugyanez a gomb arra is jó, hogy ha SMS üzenetet írnánk vagy jegyzetekben rögzítenénk valamit, diktálhatunk a készüléknek.
A telefon hátoldalán, nagyjából felső egyharmadában még egy gombot találunk. Ez az SOS gomb. Bárki számára kalibrálható: be kell rá állítani egy telefonszámot, vagy a névjegyzékből egy kontaktot, akit felhív, ha megnyomjuk ezt a gombot.
A készülék bekapcsolása a piros gombbal lehetséges.
A billentyűk egyébként tapintásra is nagyon jól elkülönülnek, mint a bal felső, illetve a jobb felső két kis pötty. A zöld gomb nagyobb terjedelmű, kör alakú gomb, míg a piros gomb egy 45 fokban eldöntött vonal, gyakorlatilag egy / jel. A fel és a le nyíl pedig két, vízszintes vonal.
Ha a bekapcsoló gombot kb. 2 másodpercig benyomva tartjuk, a készülék rezgéssel jelzi, hogy aktivizálódott. Ezt követően 40-50 másodpercet kell várni, mire ténylegesen futni kezd rajta a program. Ezt egy beköszönő zene, szignál jelzi.
A foglalkozáson a MVGYOSZ Hangoskönyvtára alkalmazást is megnéztük. Ha valaki rendelkezik érvényes tagsági igazolvánnyal valamely megyei vagy regionális tagegyesületnél, aktiválhatja a telefonján a hangoskönyvtárat. Ehhez a meglévő törzsszámra, illetve a tagnyilvántartó rendszerben rögzített e-mail címre lesz szükség.
Az alkalmazáson belül a nyilakkal mozoghatunk, épp úgy, ahogy a menükben.
A hangoskönyvtár menüjében a „Letöltött könyveim” menüpontot kereste meg Zoltán. Ezt aktiválva meg is találta a példaként letöltött hanganyagot, ami a MVGYOSZ 2023. március 17-i hírlevele. Megnyitás után lefelé nyíllal odanavigálta a telefont a címhez, a felolvasó nevéhez, a mű teljes hosszához, majd alatta a „Könyv lejátszása” lehetőséghez. Ezt a zöld gomb lenyomásával kiválasztotta és meg is szólalt a hanganyag.
Fontos tudnivalók a lejátszásról:
Klasszikus értelemben vett vezérlőket nem találunk. Nincs például „lejátszás” vagy „szünet” gomb. Ha hallgatunk egy könyvet és

megnyomjuk a piros gombot, egy „pillanat állj” funkciót kap a folyamat. Tehát ha visszalépünk, ugyanonnan fogja folytatni. A lejátszás közben is használhatjuk a nyilakat. Ekkor lehetőségünk nyílik az előző-, vagy a következő fejezetre ugrani. Ugyanitt megtaláljuk a fejezet címét és a hallgatott fájlra vonatkozó, egyéb információkat is. A menüben van egy olyan rész , melyet „folyamatjelző”-ként mond be a készülék. Itt elmondja százalékban is, hogy mennyit hallgattunk már meg a felvételből. Ha ezen a menüponton állunk, a készülék bal oldalán található hangerő gombokkal tekerhetünk bele a hanganyagba. Közben hallhatjuk azt is, miként ugrálunk a százalékok között.
Fontos információ, hogy a MVGYOSZ Segédeszközboltjában lehet megvásárolni a telefont. Ez lehetséges személyesen, időpont foglalása mellett, vagy a https://bolt.mvgyosz.hu/bolt.mvgyosz.hu webáruházban.
Érvényes tagsági igazolvánnyal 75 ezer forintért vehetjük meg. Ha valaki ezt soknak találja, pályázati lehetősége is van, ha az egyesület, melynek tagja, ír ki segédeszköz-pályázatot. A 75 ezer forint egy támogatott ár, a készülék beszerzési ára kétszer ennyi.
Ezt követően Attila vette át a szót. A telefonról olyan szempontból beszélt, mint egy mini számítógépről. Csatlakoztatott hozzá egy normál USB billentyűzetet. Ehhez egy USB C USB csatlakozót kell beszerezni. 1-2 ezer forintért kapható az elektronikai üzletekben. Ha ez megvan, az USB C részt kell oda tenni, ahová a töltőt helyeznénk a telefonba, a másik végéhez megy a klaviatúra. Ha csatlakoztattuk, a billentyűzet le-és felfelé mutató nyilaival közlekedhetünk a menüben. Visszalépéshez az ESC billentyű használható, illetve a Backspace. A NumLock bekapcsolása után a numerikus billentyűzettel ugrálhatunk a menüben.
A délután fennmaradó részében Attila szemléltette, mit jelent a gyakorlatban a készüléket mini komputerként használni. E-mailt írt rajta, kihangosított hanghívást kezdeményezett, amit a készülékben található hangrögzítő funkcióval meg is örökített.
Felolvastatta az újonnan kapott SMS üzenetét, majd áttért a mindennapi életet megkönnyítő, illetve a szórakozási lehetőséget biztosító alkalmazásokra.
Az „NFC tárgycímkézés” nagyon hasznos funkció. Címkéket kiegészítőként vásárolhatunk a Segédeszközboltban a telefonunk mellé. Ezeket utána tárgyakra ragaszthatjuk, leírást rendelhetünk melléjük. Ezt követően a telefon kamerájával az adott címkére mutatva felolvassa, mit tartunk éppen a kezünkben. Attila két fűszertartót hozott be, melyek tapintásra teljesen egyformák. Egyikben volt a só, másikban a bors. A telefonnak köszönhetően könnyedén meg tudta különböztetni őket egymástól.
A későbbiekben kipróbáltuk többek között a színfelismerőt, a csipogót, melyet általunk gyakran használt tárgyakra, például kulcsra lehet tenni.

Ha aktiváljuk a készülékünkön ezt: „Csipogó keresése”, a hasznos kis kiegészítő hanggal jelzi a hollétét. A Google Lookout segítségével körül néztünk a teremben. Itt szöveges visszajelzést hallhattunk arról, mit lát éppen a kamera: fényforrást, bútort vagy személyeket. Ugyanezen alkalmazáson belül pénzt és rövid szöveget is felismertettünk. Megismertük a Pdf és Word fájlok kezelésére alkalmas dokumentumolvasót, illetve a „Könyvek” elnevezésű alkalmazást, amin belül a LibriVox hangoskönyveit tölthetjük le és hallgathatjuk meg.
Az alkalom végén az előadók közös játékra invitáltak minket: egy szókirakó játékkal, az ún. akasztófával tölthettük az időt.
Az előadásról videó anyag is készült, mely interneten visszanézhető. Akit bővebben is érdekel a nyomógombos okostelefon használata, az alábbi linken találja a klubon készült felvételt:
https://www.youtube.com/watch?v=BL3RmULkB2I

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

Áprilisi szabadidős klub: a Kopaszi-gáton jártunk

2023. április 12-én, szerdán délután a Kopaszi-gátra tettünk kirándulást. A programon összesen 28 fő vett részt: 14 egyesületi tag és 14 segítő. Utóbbiak között munkatársak és egyetemi hallgatók is képviseltették magukat.
A találkozó 13:45 körül volt, a gát bejáratánál. Rövid séta után, egy padokkal övezett területen megálltunk. Itt Katona Eszter kolléganőm ismertette ehely történetét.
A területet úgy kell elképzelni, mint egy félszigetet, ami benyúlik a Dunába. Hossza 900 méter, aminek a végéig, ha elmegyünk, vizet találunk. Befelé sétálva a bal kéz felől a Duna folyik, jobbról pedig a Lágymányosi-öböl van.
A gát története nagyjából 200 évvel ezelőtt kezdődött. Itt nagyon széles volt a Duna és gyakran kiöntött. 1838-ban volt egy nagy árvíz, ezt követően elkezdtek munkálkodni a gát építésén, hogy csökkentsék a folyónak ezt a szélességét.
Érdekesség, hogy miért is nevezik Kopaszi-gátnak. Korábban a Lágymányosi-öböl területén volt egy zátony, teljesen kietlen, homok borította. Nem volt rajta semmi, Kopasz zátonynak nevezték. Innen jött a Kopaszi-gát elnevezés.
1896-ban a kor egy ismert, mulatós vállalkozója, Somossy Károly létrehozott itt egy vigalmi negyedet. Ezt úgy hívták, hogy Konstantinápoly Budapesten. Török stílusú épületeket építettek ide, amik egy idő után lepusztultak. A gát létrehozása után a terület teljesen kopasz volt.

Később növények telepedtek meg rajta, majd állatok költöztek ide. Fontos részei az itteni élővilágnak a vadkacsák, akik épp akkor húztak el a fejünk fölött hangos hápogással, amikor Eszter róluk mesélt. Szépen, lassan benépesedett a természettel a környék, majd az emberek is ideszoktak. Egy nagy, vízi paradicsom jött létre: csónakházakat és üdülőket építettek. A világháború alatt romossá vált itt minden.
A szocializmus idején gyárakat építettek köré, elkezdett ideáramlani a szennyvíz és nagyon lepusztult a terület. Rehabilitációja 2006 után indult meg. Nagy beruházás kezdődött, ennek keretében jött létre az az arculata, ahogy most ismerjük. Parkosították, növényeket telepítettek, padokat raktak le, parkolót építettek, stb. Újra visszaadták az embereknek, hogy lehessen itt sétálni, pihenni, sportolni, stb. Az öbölből nem túl rég egy strandot is létrehoztak. Nyáron, jó időben itt még fürödni is lehet. Sportolási lehetőségként futásra, kerékpározásra, illetve kenuzásra kínál alkalmat a hely.
Jókai Mórnak van egy írása, amiben megemlíti a Kopaszi-gátat.
Úgy nevezi, hogy: „A Duna Tisza szigete”. Az „Öregember nem vénember” című írásában tesz erről említést. A különleges megnevezés oka, hogy Tisza Lajos volt a közlekedési miniszter akkor, amikor elkezdték az építkezést. Miatta gondolta, hogy vicces megjegyezni: a Dunán van egy Tisza sziget. Ebben a művében arról is ír, hogy a Svábhegyről, ahol lakott, a saját erkélyéről végig tudta nézni, ahogy a gát szépen kialakul és benépesedik. Emlékezett arra, amikor még csupasz volt, aztán látta, hogy ez a hosszúkás zátony egyszerre csak megtelt élettel. Nőni kezdett rajta a nád, majd a fűzfák is megjelentek. Helyet követeltek maguknak a rekettyebokrok, idővel ideköltöztek a vadkacsák, a varjak, a kányák. Így szépen, lassan, egy élettel teli félsziget lett a Kopaszi-gátból.
Az ismertető után folytattuk sétánkat a gát belseje felé.
Több, vendéglátó egység mellett is elhaladtunk. Ezek zárva tartottak. Ez alól a VakVarjú étterem jelentett kivételt, ahonnan kellemes illatokat lehetett érezni. Láttuk, hogy a gyerekeket kedves kis játszótér várja, mászókával, vagy épp fa kisautóval, amibe bele lehet ülni.
Néhány perc múlva elértünk egytisztásra, ahol megálltunk. Nagy kört alkottunk, megfogva egymás kezét. A bemutatkozás hasonlóképpen zajlott, mint ahogyan azt a Margitszigeten is csináltuk. Katona Eszter indította a folyamatot: megszorította a mellette jobbra álló személy kezét. Ő erre elmondta a nevét, majd a tőle jobbra álló következett. Miután mindenki szót kapott, a velünk levő forgatócsoport két tagjának is megadtuk a bemutatkozás lehetőségét.
Ők az M1 „Esély” című műsorától érkeztek és kamerájukkal követték csoportunknak szinte minden mozdulatát.

A következőkben Miklós Csilla kolléganőnk vezetett egy rövid torna foglalkozást.
Elsőként felemeltük mind a két kezünket, közben belélegeztünk, majd szépen, lassan leengedtük karjainkat, miközben szájon át kifújtuk a levegőt. Ezt háromszor végeztük el, mindenki a saját tempójában.
A gyakorlatot tisztító légzésnek is nevezik. Segít feltölteni a tüdőt.
Amikor ez megtörtént, ujjbeggyel, a homloktól indulva megütögettük a fejünket, hátra, a tarkónk felé haladva. Ehhez mind a két kezünket használtuk. Ez a nyirokkeringést serkentő feladat. Utána a mellkasunkat kopogtattuk meg az ujjainkkal.
Később lehajtottuk a fejünket, és válltól vállig csináltunk félkörben mozdulatokat. Csilla gondoskodott róla, hogy egyetlen porcikánk se gémberedhessen el: néhányszor óvatosan elforgattuk jobbra-balra fejünket a vállunk fölött. Volt még vállkörzés, csípőből elfordulás jobbra, majd balra. A törzshajlítást sem úsztuk meg, majd néhány térdemelés következett. A legkomplikáltabb feladatot csináltuk a legjobb hangulatban, sokat kacagtunk közben. Felemeltük pl. a bal térdünket, amihez hozzá érintettük a jobb könyökünket. Utána megcseréltük. Ez a gyakorlat segít a jobb-és a bal agyféltekét összehangolni.
Amikor ezt befejeztük, összedörzsöltük a tenyereinket, majd ráhelyeztük őket a térdeinkre. A kezünk segítségével kifelé és befelé is átmasszíroztuk a térdeinket.
A bokakörzés sem maradhatott el.
Végül belélegeztünk hasba, közben egy kicsit a vállunkat is felhúztuk. Aztán a levegőt egy nagy sóhaj kíséretében kiengedtük, miközben leeresztettük a vállunkat. Miután ezt néhányszor megcsináltuk, jött a bónusz gyakorlat: mindenki a párjával, a segítőjével óvatosan megmasszírozta egymás vállát és nyakát.
Katona Eszter kolléganőnk a torna után elmondta: időközben meglátogatott minket a húsvéti nyúl és körülöttünk körben ugrált egy kicsit, miközben elrejtette az ajándékait. A földre elhelyezett, papír kis fészkeket kellett megkeresnünk, benne két-két apró csoki tojással. A segítők hideg-meleg játék segítségével is irányíthatták a párjaikat, míg meg nem találták a kedves kis meglepetést.
Miután mindenki meglelte a saját ajándékát, folytattuk a sétánkat.
A víz felé ballagva még egy fa hidacskán is átmentünk. Ez az öböl felé vezet, enyhén kanyarodik is és egészen a víz széléig ér. Korláttal és vastag kötelekkel is biztosítva van, hogy innen senki ne eshessen a Dunába.
Szépen, lassan elérkeztünk a gát végéhez, ahol lehajlik a földnyelv, bele a vízbe. Itt időztünk egy kicsit, majd elindultunk visszafelé.

Jobbról, balról mezei virágok nyíltak a földön: lila, sárga, minden féle színben. Komótosan mendegéltünk, végig hallottuk a madarak csivitelését, varjak károgását, olykor a kacsák hápogását.
Amikor visszaértünk a bejárathoz, a közelében kihelyezett padokra letelepedtünk. Itt volt lehetőségünk elfogyasztani a magunkkal hozott enni/innivalót, illetve időt tölteni, beszélgetni egymással.
Aki szeretett volna, itt vásárolhatott üdítőt, de az árakat figyelembe véve legtöbben inkább a saját zsákunk tartalmához nyúltunk.
Az időjárás tavaszias volt, kitűnően éreztük magunkat a jó társaságban. Többek között Julika tagtársunkkal is beszélgettem, aki megosztott velem egy kedves történetet. Április első napjaiban elment kalácsot venni. Az egyik zebránál fél órát várt, mire jött egy házaspár, akik átsegítették az úton. Nem csupán a pékségig kísérték el, de a pár férfi tagja még a kalácsot is kifizette helyette. Meghatottan, szinte könnyezve mesélte, nyomatékot adva végtelen hálájának, csokornyi köszönetének.
Kellemes, vidám délutánt töltöttünk a Kopaszi-gáton. Nem csupán kívül, de belül, a közel 30 résztvevő lelkében is sütött a Nap. Szívből jövő köszönet a szervezőknek, akik kreatív ötleteikkel, ránk figyelésükkel emlékezetessé tették számunkra ezt a klubdélutánt.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Civil érdekvédelmi szervezetekkel egyeztetett a BKK az utastájékoztatás akadálymentességéről

A közlekedéshez mindenkinek egyenlő esélyű, akadálymentes hozzáférést kell biztosítani. Ezt a Budapesti Mobilitási Terv célrendszere is előírja. Az akadálymentes infrastruktúra célja, hogy használata könnyű legyen minden közlekedői csoport számára.
A Budapesti Közlekedési Központ a fizikai környezet mellett az infokommunikációt is akadálymentesíti. Amellett, hogy a bkk.hu weboldal akadálymentes lesz a látássérültek számára, a hangos utastájékoztatás is megújul. Jól látható és érthető, speciális jelzéseket helyeznek ki (taktilis jeleket, hallható jelzéseket stb.).
A Budapesti Közlekedési Központ civil szervezetek bevonásával kívánja ezt elérni.

2023. márciusában olyan egyeztetést tartottak, melyen a fogyatékossággal élő emberek érdekvédelmi szervezetei is részt vettek.

Témáját a digitális utastájékoztatási rendszerek fejlesztési lehetőségei adták.
A megbeszélésen az alábbi szervezetek képviseltették magukat:

- Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége,
- Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete,
- Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete,
- Informatika a Látássérültekért Alapítvány
- Siketvakok Országos Egyesülete,
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége,
- Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
- Mozgássérültek Budapesti Egyesülete.

Szóba került, miként lehet fejleszteni a hangos utastájékoztató elemeket, melyek a látássérültek számára fontosak. A közlekedést segítő távirányító funkció bővítésére, módosítására igényfelmérést végeztek.
A hallássérült emberek képviselőivel az eseti hangos utastájékoztatás digitális kijelzőkön való megjelenítési lehetőségeit beszélték át. A mozgássérült utasokat képviselő szervezetek jelezték, hogy az akadálymentes útvonaltervezés során a megállók akadálymentességét is szükséges lenne integrálni a rendszerbe.
A siketvak személyek számára két fontos újításról egyeztetett a SVOE és a BKK. Egyrészt a közlekedést segítő távirányító használata során lehetőség nyílhat emelt hangerőn is megismételtetni az elhangzottakat. Másrészt a távirányító segítségével a járművek fedélzetén, utazás közben meg tudjuk ismételtetni, mi lesz a következő megálló. Ezek a funkciók természetesen tesztelést igényelnek. A SVOE képviselője is jelezte, hogy mivel maga is érintett, szívesen részt vesz a tesztelésben. Bízunk benne, hogy az együttműködés hasonlóan pozitív irányba folytatódik tovább.
(A cikket írta: dr. Babinszki Vera, aki a SVOE képviseletében részt vett az egyeztetésen, illetve Taskovics Adél, a hírlevél szerkesztője).

***

A siketvakok helyzetéről szóló 2. globális jelentés összefoglalója

A siketvakság kettős érzékszervi károsodásból eredő, különálló fogyatékosság. Befolyásolja a kommunikációt, az információkhoz való hozzáférést, a tájékozódást és a közlekedést. A siketvakok a lakosság 0,2-2%-át teszik ki, és a leginkább kirekesztett csoportok közé tartoznak.
A Siketvakok Világszövetsége (WFDB) a siketvakok helyzetéről szóló első globális jelentés sikerére építve nekilátott a második, ilyen jellegű

dokumentum elkészítésének. Célja a figyelem felhívása a társadalmi befogadás javítását szolgáló, bevált gyakorlatokra és ajánlásokra.
A jelentés elsőként olyan témaköröket helyez előtérbe, melyeket a társadalomban való részvétel elsődleges feltételeinek nevezhetünk. Ezek a következők:

- A siketvakság, mint önálló fogyatékosság
- A megbélyegzés és a megkülönböztetés elleni küzdelem
- Hozzáférhetőség
- Fogyatékosság-specifikus szolgáltatások, beleértve a siketvakokra szabott szolgáltatásokat is
- Rehabilitáció és kommunikáció
- Segítő technológiák, valamint hozzáférhető technológiák
- Kísérő tolmácsok/siketvak tolmácsok és az élő segítségnyújtás egyéb formái
- Siketvak személyek részvétele
- Adatgyűjtés és kutatás

A tennivalók másik csoportja ezt a nevet kapta: fogyatékossági szempontok érvényesítése a törvényekben, szakpolitikákban és szolgáltatásokban. Ezek a következők:

- Inkluzív oktatás
- Egészségügy
- Munka, foglalkoztatás, technikai-és szakképzés
- Szociális védelem
- Részvétel a közéletben és a politikai életben
- Szabadidő és a társadalmi életben való részvétel
- Az erőszak, a visszaélés és a kizsákmányolás megelőzése és az azokra való reagálás
- Vészhelyzetekre való reagálás.

A fogyatékossági integráció előfeltételei azok az intézkedések, amelyeket a fogyatékossággal élő személyek általában megkövetelnek. Ez a jelentés a siketvak személyek előfeltételeire összpontosít. Ezek közül vizsgálunk most meg a teljesség igénye nélkül néhányat.

- A siketvakság, mint önálló fogyatékosság:

A siketvakság, mint különálló fogyatékosság jogi elismerése gyakran az első lépés a társadalmi kirekesztés kezeléséhez. Közvetlen kapcsolat van a siketvakság jogi elismerése és a specifikus támogatások és szolgáltatások elérhetősége között. Hivatalos elismerésének legjobb módja a nemzeti fogyatékossági jogszabályok révén érhető el, amelyek felsorolják a törvény hatálya alá tartozó fogyatékossági típusokat. A

jogrendszertől függően azonban a további jogszabályoknak, politikáknak, terveknek és szolgáltatásoknak külön fogyatékosságként kell elismerniük a siketvakságot, nem pedig a vakság és a siketség kombinációjaként.
A siketvakság északi meghatározásának megfelelő, közös definíciót kell alkalmazniuk.

- Hozzáférhetőség:

A siketvakok akadályokba ütköznek a kommunikáció, az információ, a tájékozódás és a közlekedés terén a közterületeken. Bár egyes akadálymentesítési intézkedések azonosak lehetnek a siketekével és a vakokéval, mégis különálló csoportot alkotnak, akiknek más szintű akadálymentesítésre van szükségük. Az épített környezet akadálymentesítésének közös elemei közé tartozik:

- megvilágítás,
- kontrasztos színek,
- színkódolás vagy vizuális/szöveges jelzések,
- nagy betűtípusú / Braille-írásos feliratok,
- indukciós hurkok,
- a tájékozódást segítő vibrációs eszközök,
- a környezeti zaj csökkentésére szolgáló hangok használata,
- a fizikai akadálymentesítést támogató eszközök, például kapaszkodók, stb.

A tájékoztatás, a kommunikáció és a rendezvényeken való alkalmazkodás magában foglalhatja:

- a Braille-írást,
- a nagybetűs írást,
- a hangos leírást,
- a könnyen olvasható vagy más összefoglaló változatot,
- a feliratozást,
- a jelnyelvi tolmácsolást,
- azt, hogy egyszerre csak egy személy beszéljen,
- a beszéd előtti név megadását,
- a fordításra szánt időt,
- a rendszeres szüneteket,
- az előadó arcának láthatóvá tételét,
- a vizuális segédeszközök magyarázatát,
- a nagy kontrasztú vizuális segédeszközöket,
- a dokumentumok előzetes elküldését,
- az események összegzésére szolgáló jegyzeteket.

- A siketvak személyek társadalmi részvétele

Ez gyakran azért ütközik akadályokba, mert nincsenek megfelelő hozzáférhetőségi intézkedések és ésszerű alkalmazkodási lehetőségek, például kommunikációs támogatás, beleértve a kísérést-tolmácsolást/siketvak tolmácsokat és a hozzáférhető információkat. Sokszor úgy vélik, hogy túl nehéz számukra a részvétel. Az alacsony jövedelmű országokban a gazdasági akadályok azt eredményezik, hogy a siketvakok a jövedelemszerző tevékenységekkel vannak elfoglalva, ami csökkenti részvételüket a társadalom más területein.
A siketvak személyeket aktívan be kell vonni az olyan folyamatokba, ahol róluk döntenek, és biztosítani kell számukra az ésszerű alkalmazkodást, az információhoz való hozzáférést és a kommunikációs támogatást (pl. kísérő tolmácsok/siketvak tolmácsok bevonásával). A tolmácsok/vezetők/siketvak tolmácsok költségeit a részvételi folyamat szervezőinek kell fedezniük. El kell ismerni a siketvak személyek értékét és képességeit. Végezetül a kormányoknak foglalkozniuk kell a siketvak személyek rendkívüli szegénységével, hogy figyelmüket a részvételi folyamatokra és lehetőségekre összpontosíthassák.

- Fogyatékossági szempontok érvényesítése a törvényekben, szakpolitikákban és szolgáltatásokban

A siketvakoknak ugyanolyan általános szolgáltatásokhoz kell hozzáférniük, mint a fogyatékossággal nem rendelkező személyeknek, például az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, a szociális védelemhez, a szabadidős létesítményekhez, a szavazáshoz, a szakképzéshez stb.

- Inkluzív oktatás

Számos országban a szegregált oktatásról az inkluzív oktatási modellekre térnek át. Ez utóbbi a többségi iskolákban valósul meg. A siketvak gyermekek megfelelő támogatás nélküli általános iskolai elhelyezése azonban nem inkluzív oktatás. Rehabilitációs szolgáltatásokra és támogatásra van szükségük a kommunikáció, az alapvető életvezetési készségek, a tájékozódás és a közlekedés megkönnyítése, valamint a szociális készségek fejlesztése érdekében. Az oktatást az egyén számára megfelelő kommunikációs módokon és eszközökkel kell biztosítani.Ezen túlmenően az adaptált tanítási gyakorlatok, mint például a kétnyelvű keretrendszer elfogadása, biztosíthatják a siketvak gyermekek szociális és kulturális fejlődését a nyelvük tekintetében, különösen a jelnyelvhasználók esetében.

- Egészség

A siketvakok gyakran több egészségügyi ellátást igényelnek, de nagymértékű kirekesztést tapasztalnak. Ennek oka, hogy az egészségügyi szakemberek nem ismerik a siketvakságot, a kapcsolódó

egészségügyi állapotokat és a kockázati tényezőket. Egyre több bizonyíték van arra, hogy ezek a személyek a mentális egészségi állapotok fokozott kockázatának is ki vannak téve az elszigeteltség és a társadalmi támogatás hiánya miatt.
A siketvakokat olyan kiemelt csoportként kell azonosítani, akiknél megnövekedett az egyéb egészségügyi állapotok kialakulásának kockázata. Az egészségügyi szolgáltatásokat össze kell kapcsolni a fogyatékosság-specifikus szolgáltatásokkal, például a rehabilitációval és a segédeszközökhöz és technológiákhoz való hozzáféréssel.

- Munka, foglalkoztatás, valamint műszaki és szakképzés

A siketvakokat gyakran kirekesztik a munkából és a szakképzési programokból. Ez a képességeikről alkotott téves elképzelések, az ésszerű alkalmazkodás hiánya, valamint a kísérő tolmács/siketvak tolmács szolgáltatások hiánya miatt történhet meg. Ezeket a személyeket gyakran csak védett műhelyekben vagy az informális szektorban való munkavégzést támogató programokon keresztül foglalkoztatják. A kormányokat, a munkaadókat és más fejlesztési szereplőket arra kell ösztönözni, hogy támogassák a siketvakok általános, fizetett foglalkoztatását az informális gazdaságban való önfoglalkoztatás vagy a szegregált/védett műhelyek helyett.
A munkáltatóknak lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a munkahelyeket befogadóbbá tegyék a siketvak személyek számára. Tehetik ezt azáltal, hogy érzékenyítő képzést biztosítanak a személyzetnek. Továbbá ésszerű alkalmazkodási politikákat és eljárásokat kell bevezetniük, figyelembe véve az akadálymentesítési szabványokat. Jogos elvárás, hogy rugalmasabb munkakörnyezetet, valamint belső mentorokat vagy társakat biztosítsanak a társadalmi befogadás támogatására.

- Szabadidő és részvétel a társadalmi életben

A társadalmi élet elengedhetetlen a jóléthez és a boldoguláshoz. A siketvakok számára azonban a társadalmi elszigeteltség gyakori kihívás. A kommunikációs akadályok csökkentik a társadalmi interakciókat, és nagyon korlátozott társadalmi körökhöz adhatnak hozzáférést. Az elszigeteltség leküzdésére és a társadalmi befogadás biztosítására irányuló legfontosabb intézkedések a következők: a kísérő tolmács/siketvak tolmácsszolgáltatásokhoz való hozzáférés, a társadalmi interakciók akadályait kezelő rehabilitációs szolgáltatások, a szabadidős és kulturális tevékenységekre vonatkozó hozzáférhető információk, a nyilvános szabadidős tevékenységet végzők (pl. helyszínek, közlekedés stb.) akadálymentesítési szabványai és útmutatásai, valamint a gondozók érzékenyítő képzése.

- Vészhelyzetekre való reagálás

A fogyatékossággal élő személyek nagyobb valószínűséggel maradnak hátra vagy hagyják magukra őket vészhelyzetekben, például katasztrófák vagy konfliktusok esetén.
E hátrányok csökkentésére jó gyakorlat lehet a kísérő tolmácsokhoz/siketvak tolmácsokhoz való folyamatos hozzáférés. Fontos lehet még a hozzáférhető formátumú információk biztosítása, a hozzáférhető közlekedés, az információ megosztásra szolgáló honlapok és létesítmények üzemeltetése. Elengedhetetlen a célzott közösségi felkeresés és a magas kockázatú csoportként való azonosítás. Ezen eljárások végrehajtása segíthet a siketvak személyekkel vészhelyzetben történő kommunikáció protokolljainak kialakításában. Ezenkívül a siketvakokat be kell vonni a helyreállítási programokba, amelyek a vészhelyzetek hosszabb távú hatásait igyekeznek kezelni.
A siketvakokról összegzésként elmondható: széles és sokszínű csoport. Ésszerű alkalmazkodást igényel az egyének számára, valamint hozzáférhetőségi szabványokat csoportonként. Siketvakság-specifikus, általános szolgáltatásokat igényelnek. Társadalmi befogadásuk, részvételük, függetlenségük csak így valósítható meg mind teljesebben.

(Angol nyelvről fordította, összegezte: Taskovics Adél)

***

EDbU 20 – ünnepi interjúsorozat a szervezet alapításának huszadik évfordulója alkalmából

Áprilisi interjúalanyom Jackie Lehmann Hansen, a dán siketvakokat tömörítő egyesület elnöke. A szervezet nevének rövidítése: FDDB. Felépítésére, működésére, a termékeik és szolgáltatásaik körére ezúttal is kíváncsi voltam.
Nemzetközi szintű beszélgetéseimben többször előkerült két név:
Ove Bejsnap és Lex Grandia. Tudtam, hogy fontos szerepet töltöttek be a siketvakokért való, határokon átnyúló munkában. Épp ezért az ő tevékenységükről is szerettem volna még többet megtudni.
- **Mikor jött létre az önök egyesülete?**
- A Dán Siketvakok Egyesületét (FDDB) 1987. június 27-én alapították.
- **Mik voltak a legnagyobb változások a siketvakok életében az egyesület megalakulása óta?**
- A legnagyobb változás a törvény és az abból fakadó jog, amely személyi segítőket biztosít az érintetteknek. Ők kísérik tagjainkat és támogatják mindennapi életvitelüket.

Egy másik, fontos jogszabály a tolmácsszolgáltatáshoz való hozzáférést teszi lehetővé.
Mindkét intézkedés megalapozta a siketvak személyek számára, hogy önállóbb és aktívabb életet élhessenek állampolgárként és magánszemélyként egyaránt.
- **Ön mikor kezdte meg munkáját az egyesületben?**
- Az egész 2009-ben kezdődött, amikor rám bízták az ifjúsági bizottságunk elnöki tisztségét. Más bizottsági tagokkal együtt sikerült rendezvényeket és egyéb tevékenységeket kínálnunk a siketvak fiatal felnőtteknek.
Később, 2018-ban a főbizottság tagjává választottak, 2019-ben vezetőségi tag lettem.
- **Mikor kezdte meg munkáját elnökként?**
- 2021. szeptember 4-én választottak meg az FDDB elnökévé.
- **Mi jelenti a legnagyobb kihívást a munkájában?**
- A legnagyobb kihívás számomra az, hogy folytassam a fontos munkát, amivel a siketvakok számára méltó, független és értelmes életet biztosíthatok.
- **Honnan várhat segítséget a nehéz helyzetek megoldásához?**
- Az FDDB-ben együtt oldjuk meg a nehéz helyzeteket. Van egy tehetséges főbizottságunk, ügyes tagjaink és szakmailag képzett munkatársaink.
- **Mi a legjelentősebb dolog, amit az egyesület elnökeként ért el?**
- Politikai cselekvési tervünket a döntéshozókkal való kapcsolatfelvétel révén továbbfejlesztettük. A cél az, hogy tisztázzuk a dán ellátórendszeren belüli strukturális változtatások szükségességét. Elmagyarázzuk, hogyan befolyásolja a siketvakság a mindennapi életet, és miként lehet a legjobb segítséget nyújtani, amikor először találkozunk siketvak személyekkel.
Büszke vagyok arra a munkára is, amit az elnökség választott tagjaival és az aktív tagokkal azért teszünk, hogy megmutassuk: az FDDB olyan szervezet, amelyet meg kell hallgatni a döntéshozatalban. Mi vagyunk a saját életünk szakértői, hasznos és fontos partnerek lehetünk a civil társadalomban és a politikai színtéren.
- **Meglátása szerint mi jelenti a legnagyobb kihívást a siketvak emberek életében a mai, modern társadalomban?**
- A digitális fejlődés nagy kihívást jelent a siketvak emberek életében. Az ilyen megoldások fejlesztői nagyon gyorsan dolgoznak. A döntéshozók már azelőtt bevezetik az újításokat, hogy a teljes lakosság készen állna azok használatára. A legnagyobb probléma az, hogy kidolgozásuk előtt nem konzultálnak velünk. Nem veszik figyelembe, hogy az önkiszolgáló megoldásokat hogyan lehet használni pl. Braille kijelzővel, VoiceOverrel és ZoomText képernyőnagyító programmal.

A siketvak emberek oktatásához is időre van szükségünk, hogy használni tudják ezeket a digitális önkiszolgáló megoldásokat.
Az a csoport is fontos, amelynek tagjai soha nem használnak digitális megoldásokat. A társadalomnak megfelelő megoldásokat kell kínálnia számukra is.
Összességében még mindig jellemző a csökkent hallás és látás jelentésével kapcsolatos megértés hiánya.

- **Milyen módon jutnak hozzá a dán siketvak személyek ahhoz a támogatáshoz, amelyre a mindennapi életben szükségük van (kommunikáció, közlekedés, szociális kapcsolatok, stb.)?**

- Vannak jogszabályaink a mindennapi élethez szükséges segítséggel és segédeszközökkel kapcsolatos területeken. Épp így a személyi segítségnyújtás és a tolmácsszolgáltatások területén is. Természetesen vannak hiányosságok, és a szociális munkások különbözőképpen értelmezik a jogszabályokat. Gyakran a gazdaság előbbre való, mint az ember. A minőséget és a felkínált szolgáltatásokat is fejleszteni kell, és az egyénre kell szabni.

- **Miként tudják támogatni a siketvak gyermekeket abban, hogy hozzáférésük lehessen a kommunikációhoz és az oktatáshoz?**

- Az adott régió és település által alkalmazott szakmai tanácsadókkal dolgozunk együtt. Tanácsot adnak a családoknak, iskoláknak és oktatási intézményeknek. Szervezetként nyomon követjük a szolgáltatásokat, és szakemberekből álló hálózatokhoz is csatlakozunk.
Az oktatás ideje alatt kompenzációs segédeszközöket és tolmácsszolgálatot kapnak a diákok.

- **Milyen termékeik és szolgáltatásaik vannak a tagság önálló életvitelének elősegítésére?**

- A siketvakok számára személyi segítőket és kísérőket biztosító jogszabályaink vannak. A mindennapi életvitelhez, a szociális tevékenységekhez, az oktatáshoz és a munkához is van tolmácsszolgálatunk.
Szervezetünk tanácsadást és speciális oktatást biztosít az informatika használatához és a kommunikációhoz.

- **Milyen rendezvényeket szerveznek a siketvakok számára az egyesületükön belül?**

- Társas tevékenységeket, önsegítő csoportokat, különböző tanfolyamokat, személyes és szociális tanácsadást, informatikai és kommunikációs oktatást biztosítunk.

- **Milyen szerepet játszott az FDDB, valamint Ove Bejsnap és Lex Grandia az EDbU megalapításában, beleértve az alapítást megelőző időszakot is?**

- Ove Bejsnap volt az FDDB fő alapítója. Fontos szerepet játszott a szervezet fejlesztésében és felépítésében. Ő adott az FDDB-nek szilárd alapot a munkához.
Lex Grandia fontos szerepet játszott a nemzetközi siketvakok munkájában. Ő lett a WFDB elnöke, és az ENSZ közgyűlésein is fontos felszólaló volt.
Ove Bejsnap volt az EDbU fő kezdeményezője. Az FDDB megszervezte az EDbU alapító ülését, és ő lett az EDbU első elnöke.
- **Meglátása szerint miért volt fontos az EDbU 2003-as megalapítása?**
- A siketvakok populációja soha nem volt nagy. Inspirálnunk és erősítenünk kellett egymást. Ezért volt természetes, hogy közös hangunk legyen az EU-n belül.
Akkor és ma is különböző lehetőségeink vannak az EU országaiban a siketvakok számára nyújtott szolgáltatások és életkörülmények tekintetében. Az EDbU létrehozásával együtt tudunk dolgozni például projektekben. Fejleszthetjük a siketvakok körülményeivel kapcsolatos ismereteinket, megoszthatjuk a birtokunkban levő tudást, és így tovább.
(Az interjút készítette, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

***

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Minden, amit az akadálymentes videójátékokról tudni érdemes: interjú Pásztor Tiborral

Érdekes beszélgetést fedeztem fel az interneten néhány héttel ezelőtt. Az interjú alany Pásztor Tibor volt, aki az akadálymentes videójátékokról mesélt. Bár én magam nem vagyok járatos ezen a területen, elhatároztam: kicsit mélyebbre ásom magam ebben a témában. Mivel régi ismeretség fűz Tibihez, azonnal felvettem vele a kapcsolatot, ő pedig vállalta, hogy a legalapvetőbb fogalmaktól indulva magyaráz el mindent nekem és rajtam keresztül Kedves Olvasóimnak.
Beszélgetőtársamról tudni kell: bár rendelkezik szoftverfejlesztői végzettséggel, nem ebben a munkakörben dolgozik. Épp ezért tőlem is azt kérte, inkább „látássérült játékos”-ként nevezzem meg cikkemben.
- **Honnan ered a videójátékok iránti érdeklődésed?**
- Sok, külföldi látássérült tartalomgyártót követek az interneten. Van közöttük, aki szoftverfejlesztő és hivatalos, tesztelői szemszögből is megnyilvánul szakmailag. Egy ilyen angol fiatalemberrel tartom a kapcsolatot.
- **Ez az angol fiatalember, akit követsz, szoftverfejlesztő?**

- Hivatalosan akadálymentesítési szakértő. A weboldalát érdemes lehet sokak számára elérhetővé tenni, hiszen írásos és videóanyagokat is készít. Ezek itt érhetők el:
http://www.reviews.sightlesskombat.com/
Vele szoktam üzeneteket váltani időnként, de a jövőben szeretném rendszeresebbé tenni ezt a kapcsolattartást.
- **Mondhatjuk, hogy ő volt az inspirálód, aki elindított ezen az úton?**
- Ő is. Teljesen véletlenül akadtam rá a YouTube csatornájára és örömmel fedeztem fel, hogy akadálymentesítenek videójátékokat.
Én nem született látássérült vagyok, ebből kifolyólag vannak vizuális emlékeim is a videójátékokról. Nagyjából 5-6 éves lehettem, amikor a sárga kazettás Nintendo-val találkoztam. Átmentem a szomszédba a gyerekkori barátomhoz. Neki már volt ilyen eszköze és akkor próbáltam ki először.
Később nagybátyámnak lett PlayStation 1-ese. Én ekkoriban voltam 10-11 éves és azóta tart a videójátékok iránti szenvedélyem. 10-12 éve veszítettem el teljesen a látásomat, ekkor következett be egy szünet. Azóta fejlődött annyit a technológia és az emberek szemlélete, hogy megjelenhetett ezen a téren is az akadálymentesítés.
- **Mit jelent ez a videójátékok esetében?**
- Elérhetővé teszik a megváltozott képességű emberek számára is a játék élményét, legyen az mentális, mozgásszervi-vagy bármilyen egyéb sérültséggel élő személy. Minden sérültség esetén másra kell odafigyelni. A ForzaHorizon 5 például kiválóan használható a hallássérültek számára. Jelnyelven narrálták az egész játékot, az átvezető videók esetén bekapcsolható ez az opció. A gyengénlátók számára méretezhetővé teszik a szövegeket, de a színvakoknak is vannak különböző lehetőségek. A színvakságnak több változata van és mindegyikre elérhető egy külön beállítás, az adott problémára szabva. A mozgássérülteknek külön kontrollert adhatnak ki, ahogyan azt a Sony és a Microsoft is megtette. A konzol ugyanaz, mint a nem fogyatékossággal élő felhasználók esetén: Microsoft részéről az Xbox, a Sony esetében pedig a PlayStation. Ezekhez adták ki a speciális kontrollert, amit nevezhetünk akadálymentesítésnek. Akit bővebben is érdekel a téma, az alább található linkeken olvashat róla:
https://www.blikk.hu/eletmod/tech/mozgaskorlatozottaknak-keszitett-specialis-xbox-kontrollert-a-microsoft/sxt77hp
https://pcworld.hu/pcwmaster/ezzel-a-kontrollerrel-segiti-majd-a-fogyatekkal-eloket-a-sony-320959.html
Látássérültek számára a menüben bekapcsolható a szövegfelolvasó modul, avagy narráció, rendelkezésükre áll navigációs segítség, ami akár automatikusan arra fordítja a kamerát, amerre menni kell, van a célzást segítő opció, esetleg teljesen automatizált célzás, de sok más

hangos visszajelzés, melyek az egyes interakciókhoz, tárgyakhoz vannak rendelve.

- **Tudsz-e olyan akadálymentes videójátékot mondani, ami az egyidejű látás-és hallássérüléssel élő felhasználók számára is hozzáférhető?**

- A legpozitívabb példa még mindig a The Last of Us, a Part1 és a Part2. Eddig csak a Sony konzoljára volt elérhető, de most az első epizódját PC-re is kiadták. Ezt azért is merem ajánlani, mert feliratozva van benne minden szöveg, illetve a különböző interakciók esetén, mikor figyelmeztetni akar valamire, akkor különböző rezgésmintákkal ad visszajelzést a kontroller a hallássérült felhasználó számára, a látássérültek részére pedig megoldott a menü narráció és számos hangos visszajelzés került beépítésre, ami segíti a játékban való tájékozódást. Kiváló még ebből a szempontból az AsDuskFalls, ebben is számtalan kisegítőlehetőség áll a fogyatékossággal élő játékosok rendelkezésére. A fejlesztő csapat már a megalkotásakor figyelt a speciális igényekkel rendelkező játékosokra. Idén tavasszal várható még egy, ez a Stories of Blossom. Ez egy nagyon kedves történettel megáldott videójáték lesz, ahol kifejezetten az akadálymentesítésre törekedtek, rengeteg minden beállítható. A God of war: Ragnarok játékot is bátran merem ajánlani.

- **Annak, aki még soha nem találkozott vele, miként magyaráznád el a kontrollert?**

- Ismertebb nevén játékvezérlő. Minden konzol típusnak meg van a jellegzetes gomb/kar elrendezése, de nagyjából ugyan az mondható el mindegyikről: videójátékok irányítására használják, tehát egy céleszköz, amin a szükséges gomboknál, karoknál, ravaszoknál több nem került elhelyezésre.

- **Miként zajlik egy videójáték fejlesztése, az ötlettől a megvalósításig?**

- Ez a folyamat úgy kezdődik, hogy valakinek van egy ötlete. Elképzel egy világot, egy eseménysort és a karakterek főbb jellegét. Ehhez írnak egy forgatókönyvet. Mikor ez megvan, leülnek a grafikusok, hogy megszerkesszék a karaktereket. Utána a programozók munkája következik, akik "életre keltik" a szereplőket. Összerakják a 3D modelleket és a világot, amiben ezek mozognak majd. Megtervezik, hogy melyik karakter és mivel léphet interakcióba. Olyan, mint egy film elkészítése, csak itt nem forgatnak. Egy egész világot és rengeteg karaktert programoznak le. Grafikusok, 3D modellezők és megannyi ember dolgozik egy játékon. Van olyan fejlesztő stúdió, ahol több százan dolgoznak. Egy nagyobb volumenű videójáték fejlesztése több év. Az a stúdió, aki a The Last of Us-t fejlesztette, jelenleg ötszáz fejlesztőt

számlál. Így tudnak elkészíteni átlagban 3-4 év alatt egy olyan volumenű videójátékot, amiben 12-13 órányi tömény tartalom van.
A The Last of Us 1. részét ennyi idő végigjátszani, s ebbe még a mellékküldetéseket nem is számoltuk bele. Ha minden feljegyzést el akarunk olvasni, minden mellékszálat meg szeretnénk nézni, ez 14-16 órára is kitolódhat. Minden egyes pixelt jól kidolgoznak, egy nagy költségvetésű videójátéktól tökéletes filmélményt várhatunk. Ezeket egyébként AAA videójátékoknak is nevezzük. Fejlesztésük nagy általánosságban 50, de akár 100 millió dollár is lehet. A munkafolyamat során bevonnak olyan embereket, akik tisztában vannak a különböző fogyatékossággal élő csoportok akadálymentesítési igényeivel. Őket nevezzük akadálymentesítési szakértőknek/tanácsadóknak.
Mivel azonban nagy projektekről beszélünk, melyek gondos odafigyelést igényelnek, ezek a szakértők nem dolgoznak ingyen.
Miközben zajlik a fejlesztés, az akadálymentesítési szakértő teszteli is azt. Közben dokumentációkat készít a fejlesztőknek. Ezekben leírja, hogy mitől lesz a játék akadálymentes egy vak embernek, egy mozgássérültnek, stb.
A leírások publikussá is válnak. Mostanában is volt több webinárium, amelyek kifejezetten a videójátékok fejlesztőinek szóltak. Ezeken ingyenesen részt lehetett venni.
- **Milyen játékokat lehet jól akadálymentesíteni?**
- Ez fogyatékossági típustól függ. Aki jól lát, de hallássérült, neki elég, ha mindent feliratoznak és az interakciókhoz kontroller rezgéseket társítanak. Ez egy nyílt világú játékban is megoldható. Egy gyengénlátónak, akinek elég, ha a szöveget méretezhetővé teszik, vagy egy mozgássérültnek, akinek megfelel, ha az irányítás testre szabható, szintén nem lesz ezzel nagy gondja. Egy látássérültnek viszont egy nyílt világ, ahol nincs egy lineáris játékmenet, nagyon nehezen akadálymentesíthető. Szerintem erre nincs is teljesen kidolgozott formula még.
A lineáris játékok tehát egyszerűbbek akadálymentesítés szempontjából.
- **Mi a különbség a nyílt és a zárt világú játékmenet között?**
- A nyílt esetében nincs előre lefektetett irány. A világban szabadon mehetünk bármerre, szabadon végezhetünk interakciókat szinte bármivel és bárkivel. A küldetéseket nem kell egy megadott sorrendben játszani. Van egy története, viszont az egész világ eköré a történet köré épül, ezért mindegy, hogy merre megyünk.
A lineáris-vagy csőjátékok esetében viszont van meghatározott történet szál. Ettől nem térhetünk el jobbra vagy balra, vagy csak nagyon szűk keretek között mozoghatunk. Ezek esetében könnyebb az akadálymentesítés. Jobban korlátok közé vagyunk szorítva, így könnyebb a különböző interakciókhoz és játékelemekhez a látássérültek

számára például hangokat társítani, a célzást, vagy navigációs segítségeket beépíteni.

- **Milyen a teljesen vak emberek helyzete az akadálymentes videójátékok szempontjából?**

- Jelenleg nagyon kevés videójátékot tudunk játszani. Az utóbbi időkben viszont látok egyfajta pozitív változást: egyre nagyobb azoknak a játékoknak a száma, melyek számunkra is elérhetők. Bízom abban, hogy a következő években még jobb lesz ez a helyzet. Nálunk azért érdekes és összetett ez, mert minden egyes interakcióhoz hangot kell rendelni, navigációs segédletet szükséges beépíteni, hogy egy nagyobb terepen tudjuk, merre kell menni, ha harcolni kell, a célzást megoldani, akár automatizálni, esetleges olyan feladványokat kihagyhatóvá tenni, amik látás nélkül nem oldhatók meg, de ugyanígy minden fogyatékossággal élő igényére oda kell figyelniük a fejlesztés során és azt maximálisan kielégíteni, hogy mindenki ugyanolyan élményt kapjon.

Egyelőre öt vagy hat játék van, ami számunkra segítség nélkül végigjátszható. Ez pedig ahhoz képest, hogy hány év egy videójáték fejlesztése, jó eredmény. Ez a trend ugyanis nem túl régen kezdődött, 2020 táján jelent meg az első akadálymentes videójáték.

- **Mit értesz azon, hogy interakcióba lépni egy tárggyal?**

- Ezt most megint csak a The Last of Us példáján keresztül szemléltetem. A prológusban van egy újság az asztalon. Felvesszük és el tudjuk olvasni. Csörög a telefon, fel tudjuk venni. Vannak gyűjthető tárgyak. Ha olyan játékkal játszunk, amiben harcolni kell, a lőszert felvehetjük a fegyverhez. Lehet más miatt is interakcióba lépni, pl. elviszünk egyik helyről a másikra valamit vagy megforgatunk egy kereket ahhoz, hogy kinyíljon egy kapu.

- **Te magad vettél már részt videójáték fejlesztésében vagy akadálymentesítésében?**

- Nem, én külső játékosként nézem ezeket. A jövőben tesztelőként, tanácsadóként nagyon szívesen vennék részt egy ilyen folyamatban.

- **Van olyan internetes oldalad, csatornád, ahol további információkat nyújtasz a videójátékok iránt érdeklődőknek?**

- Igen, ez a Twitch csatornám, mely az alábbi linken keresztül érhető el:
https://www.twitch.tv/pasztortibor
Itt közvetítések formájában teszem közzé a játékokkal kapcsolatos élményeimet. Ezekről mostanában tervezek majd YouTube-ra is feltölteni összefoglalókat, amik ráadásul korlátlan ideig elérhetők lesznek.
https://www.youtube.com/channel/UCcqX8TJDAtthKVi1hzWg61g
Ezekben igyekszem majd az e témában kevésbé jártas közönséget megszólítani.

- **Mit üzennél azoknak, akik húzódoznak a videójátékozástól: mit profitálhatnak abból, ha ők is elkezdenek játszani?**
- Ez egy olyan popkulturális elem, ami elősegíti a beilleszkedést. Ha manapság egy gyerek gimnáziumba megy, elengedhetetlen, hogy tisztában legyen vele, mi az, amivel körülötte a többiek játszanak. Arra biztatok mindenkit, ha nem akarja végigjátszani, akkor is nézzen bele, hogy legyen róla fogalma. Bár elég sok videójáték rendelkezik magyar felirattal, némelyikhez ez utólagosan letölthető, az alapértelmezett nyelvük angol. Így a nyelvtanulást is elősegíthetik.
Fontos azt is leszögezni: nem minden videójáték káros. Régen ez volt velük szemben az ellenérv, amit a szüleinktől is gyakran hallhattunk. Némelyik program viszont még a reakcióidőnket is javíthatja. Bizonyos feladatok arra épülnek, hogy milyen gyorsan tudunk lenyomni egy gombot. A problémamegoldó képességünket is javíthatja egyik-másik. Akik jól látnak, vizuális puzle játékokat is kirakhatnak, ami fejleszti a memóriát.
- **Van-e még valami, amire nem kérdeztem rá, de te fontosnak tartanád elmondani a témával kapcsolatban?**
- A videójátékozás költséges hobbi. Vannak ingyenesen letölthetők is köztük, de a nagyobbakra, mint amilyen a The Last of Us, akár hatvan eurót is rákölthetünk.
(Az interjút készítette: Taskovics Adél)

***

Sikerült visszaállítani megvakult egerek látását

4000 emberből egyet érint az örökletes retinitispigmentosa (RP) nevű betegség. Ez több, mint 100 különféle gén mutációjából eredhet, és fokozatosan építi le a látást. Végül teljes, visszafordíthatatlan látásvesztéshez vezet. Lehet, hogy kínai tudósok megtalálták rá a gyógyírt. Egy új módszerrel legalábbis kezelni tudták azt egerekben. Ehhez egy új génszerkesztési technikát alkalmaztak.
A betegség az idegi fotoreceptorok genetikai rendellenességeiből ered. A Wuhani Tudományos és Technológiai Egyetem professzorának, Kai Yaónak a kutatócsapata egy alkalmazkodni képes génszerkesztési technikát hozott létre. Ezt lehet úgy alakítani, hogy különféle, a genomban található genetikai mutációkat javítson .
A megoldással a kutatók képesek voltak a retinitispigmentosában szenvedő egerek retinájában helyreállítani az enzimek aktivitását. A végeredmény az volt, hogy a fotoreceptor-sejtek fényre adott elektromos reakciói helyreálltak.
Ez a felfedezés azonban nem oldja meg egy csapásra a retinitispigmentosaban szenvedő betegek gondjait. Yao hangsúlyozta:

ahhoz, hogy biztonságosan és hatékonyan alkalmazni lehessen embereken is, tovább kell dolgozni a megoldáson.
Forrás: Hvg.hu

***

Újonnan felfedezett omega-3 zsírsav segíthet megelőzni a látásvesztést az Alzheimer-kórban szenvedőknél

Az Alzheimer-kórban szenvedőket a memóriavesztés és a kognitív leépülés egyaránt fenyegeti., Emellett az is, hogy elveszíthetik a látásukat. A kutatások szerint az Egyesült Államokban a demens betegek 1,8 százalékának van valamilyen látásproblémája. Ez mintegy 120 ezer embert jelent.
Az Illinois Egyetem kutatóinak most sikerült találniuk egy módszert arra, hogy ezt a látásromlást megakadályozzák . Az omega-3 zsírsavak közé tartozó újfajta dokozahexaénsav (DHA) alkalmazását javasolják. Ez a vér-retina gáton keresztül eljuthat a retinához, így javítva az Alzheimer-kórban szenvedők szemműködését.
A DHA-t egereken is tesztelték, és meglepő eredményre jutottak.
Alapvető probléma, hogy a betegeknél a DHA hiányát nem lehet kezelni. Ennek oka, hogy a legtöbb élelmiszerben és étrendkiegészítőben olyan formában található meg, ami nem képes a véren át a szembe eljutni (ez a TAG DHA). A kutatók kifejlesztették az úgynevezett lizofoszfolipid (LPC) DHA-t.
Sugasini Dhavamani, a kutatás vezetője szerint a megoldást az étkezéssel bevitt LPC DHA jelenti.
Egereken már tesztelték a készítményt. Az egyik csoport TAG DHA-t, míg a másik LPC DHA-t kapott. Ez a dózis 200-500 mg zsírsavnak felelt meg. Az ember nagyjából ekkora mennyiség elfogyasztására képes naponta. A szakemberek a kísérlet előtt fél évvel, valamint utána hat hónappal is megmérték a retina DHA-szintjét.
Azt találták, hogy míg az első csoportnál nem volt változás, addig a másodiknál a DHA 96 százalékos növekedést mutatott.
A kutatók azt remélik, az ígéretes eredmények után hamarosan embereken is kipróbálhatják majd az újfajta zsírsav alkalmazását.
Forrás: Hvg.hu

***

Fontos közlekedési információk

Márc. 18-tól a 2M jelzésű villamosok 23-as számot kaptak. Ez közlekedik a Keleti pályaudvar és a Jászai Mari tér között. A Keleti pályaudvartól a

23-as és 24-es villamosok járataival érhető el telephelyünk a Golgota téri, ill. az Elnök u.- i megállókból.
Márc. 20-tól a teljes vonalon jár a 3-as metró.
Az egyesületet ez esetben a Semmelweis Klinikák metrómegállótól gyalogosan lehet megközelíteni.
Másik lehetőség a Népliget metróállomás irányából való érkezés, ekkor a 83M jelzésű trolival lehet a Népligeti végállomásról az egyesülethez jönni a Kőris u.-i megállóból. A népligeti aluljáró „A”-jelzésű kijáratánál található a 83M troli végállomása.
Visszafelé menet a Korányi Sándor u. és a Diószeghi u. sarkánál van a Népliget felé menő járat megállója.
(Forrás: Kimlei Gábor kollégám által kiküldött, tájékoztató körlevél)

***

Hét furcsa szépség trend, melyekre az emberek törekednek a világ különböző tájain

(A szépségre vonatkozó érdekességeket bemutató sorozatunk harmadik része)

- Kinyújtott fülcimpák – maszáj afrikai törzsek:

Kevés olyan kultúra létezik, ahol nem népszerű a fülékszer. Sok afrikai törzsben azonban a fülbevalóknak teljesen más funkciójuk van. Ahelyett, hogy csak a divatos kiegészítőket értékelnék, arra törekszenek, hogy megnyújtsák velük a fülkagylót. A kelet-afrikai maszáj törzs a nagyon-nagyon megnyúlt fülcimpájáról híres. Minél nagyobb a fülcimpa, annál magasabb társadalmi státuszban él.

- Henna tetoválások-India:

Ezek a henna növény festékéből készült, ideiglenes tetoválások. Nagyon gyakoriak a nők körében, főként különleges alkalmakkor. A tetoválások bonyolultak és gyönyörűen megtervezettek. A test bármely részét lefedhetik, annak ellenére, hogy a leggyakoribbak a kezeken és a lábakon. Ez egy nagyon szép szokás, mivel ártalmatlan, művészi és ideiglenes.

- Természetes megjelenés-Franciaország:

A világ különböző részein nagyon elterjedt a smink használata. Számtalan olyan nő van, aki nem érzi magát szépnek, ha enélkül hagyja el otthonát. Franciaországban ez másként van. A természetes, smink nélküli megjelenést sokkal jobban értékelik.
Ez abból fakad, hogy a francia kultúra szereti az emberek egyediségét és természetes szépségét.

- Dupla szemhéj a szélesebb szemekért - Dél-Korea:

A szív alakú arc szeretetén túl a dupla szemhéj is nagyon populáris. Bár ez különösnek tűnhet, bizonyos embereknél természetesen előfordulhat.
Milyen előnyökkel jár a dupla szemhéj?
A dél-koreaiak úgy gondolják, hogy ha kettős szemhéjuk van, a szemük szélesebbnek és szebbnek tűnik. Még műtét is elérhető azok számára, akik természetellenesen szeretnék ezt a megjelenést létrehozni. A legtöbb ember által sokkal gyakoribb módszer a ragasztószalag.

- Hullám szemöldök-Egyesült Államok:

Nem világos, hogy az emberek csak unták-e a szemöldöktrendeket, vagy őszintén azt gondolják, hogy ez jól néz ki. Az Egyesült Államokban feltűnt ez a trend a szépség- és divatbloggerek, valamint az influencerek körében. Rendkívül sok időbe telik az elkészítése. Ráadásul kicsit olyan is, mintha egy hernyó lenne a szem fölött. Ez egyike azoknak a trendeknek, amelyektől legtöbben elborzadunk.

- Vésett fogak - Afrika egyes részei:

A meglehetősen fájdalmas eljárást évente átéli sok afrikai nő. A kezelés gondoskodik arról, hogy fogaik szépek, de egyben vad megjelenésűek is legyenek. Megmutatja a nő státuszát, és szebbé teszi.

- Nagy hátsó- Egyesült Államok:

Vicces látni, hogy a trendek milyen gyorsan változnak a társadalomban. A kilencvenes években a lapos fenék volt a szépségideál, majd néhány évvel később ennek pont az ellenkezője igaz. Most az Egyesült Államokban a legtöbb ember arra törekszik, hogy nagy és kerek feneke legyen. Nem csak a nagy hátsó, hanem a kis derék is fontos hangsúlyt kapott.
Forrás: 247mirror.com

***

A kutyák farkasvonyításra adott reakcióit vizsgálták etológusok

A vonyítás a farkasok legjellegzetesebb hangadása, de a kutyafélék családjának több tagja is használja ezt a kommunikációs módot. A farkasok például fajtársaikkal nagy távolságokon keresztül kommunikálnak így. Ezen kívül kijelölik a területüket határait, és válaszvonyítással osztják meg egymással a helyzetüket.
Háziasított rokonaiknál, a kutyáknál, sokkal komplikáltabbnak tűnik a vonyítás használata. A farkashoz nagyon hasonlító szánhúzók gyakran indokolatlan hangokra is ezzel reagálnak. Kiválthatja belőlük például sziréna, harang, de a zene is. Más fajták egyszer sem mutatják ezt a viselkedést az életük során.

Az ELTE Etológia Tanszék kutatói megvizsgálták, hogyan reagálnak családi kutyák a farkasvonyításra. Mintegy 68 állatot teszteltek le, amelyek a fajtájuk alapján különböző genetikai távolságra állnak a farkastól.
Lehoczki Fanni, a kutatás főszerzője elmondta: azok a fajták, amik genetikailag közelebbi rokonságban állnak a farkassal, gyakrabban válaszolnak vonyítással . Ezzel szemben a modern fajták inkább ugatással reagálnak. Már nem használják a vonyítást az eredeti funkciója szerint. Kialakításuk során eltérőbb volt a kutyák szociális környezete, mint az ősi fajtáknál. Épp ezért nem volt szükség a nagy-távolságú kommunikációt szolgáló hangtípusra.
Az ősi fajták jobban "értik" a farkasok vonyítását, mint a modernek. A teszthelyzetben előbbiek egy idegen falka területriumán érezhették magukat, ami stresszt váltott ki belőlük, és vonyítással jelezték jelenlétüket. Ezzel elkerülhető egy esetleges találkozás, ami igen veszélyes lehetne a kutyának. Mindezt Faragó Tamás, az Etológia Tanszék szenior kutatója ismertette.
A viselkedésbeli különbség idősebb kutyáknál figyelhető meg. Emögött a korral együtt járó személyiségbeli változás, vagy tapasztalat hatása állhat. A hangadás stresszjelzésekkel is társult, tehát félelem jele lehet. Az idősebb kutyák félősebbek voltak a kísérletben.
A hím nemi hormonok szintén érintettek a vonyításban. Az ivaros és ivartalanított nőstények közt nem mutatkozott különbség. Az ivartalanított kanok viszont hosszabban vonyítottak, mint ivaros társaik. Ők tehát félősebbek. A kutyák válasza a farkasvonyításra: Félek, kérlek, ne gyere közelebb!" – magyarázta Lehoczki Fanni.

Forrás: Kekesonline.hu

***

Előbb-utóbb nem a Kékes lesz az ország legmagasabb csúcsa

Kevesen tudják, hogy a Bükk 310-330 millió évvel ezelőtt keletkezett. Az azóta eltelt időben számos változáson ment keresztül, mire elnyerte mai képét. Sok szempontból rekorder.

- Hazánk barlangjainak egynegyede, azaz több mint ezer barlang, itt található.
- Az ország száz legmagasabb csúcsából ötvenkilenc szintén itt magasodik. Több mint ezer kilométernyi turistautat rejt, tanösvényei 158 kilométeren keresztül kanyarognak.
- Legmagasabb pontja a Kettős-Bérc déli csúcsa, a Szilvási-kő. Ez 960,7 méter magas. 2014-ben vette át a címét az Istállós-kőtől,

melyet egészen addig a maga 958 méterével a hegység legmagasabb csúcsaként tartottak számon.
- Külön érdekesség, hogy a Bükk pár ezer év múlva Magyarország legmagasabb hegysége lesz, hiszen évente nagyságrendileg 2,5 centimétert emelkedik.
- Ennek köszönhetően 4200 körül a Szilvási-kő megelőzheti majd a Kékest.

Forrás: Lelepo.hu

***

A kínaiak kutat fúrtak a Holdon

A kínai Chang'e 5 űrszonda két hetet töltött a Holdon. 2020-ban visszatért, de amit ott talált, reményt ad a tudósoknak. A szerkezet több méter mély lyukat fúrt, és több mint 8 kg anyagot vont ki, köztük „gyöngyöket".

A tudósok szerint ezekből vizet lehet kinyerni, ha körülbelül 100 Celsius-fokra hevítik őket. Kiderült azonban, hogy nem ezek adják az egyetlen vízforrást a Holdon. A másik a kráterekben található vízjég.
Sokan kezdtek azon töprengeni, hogyan került a víz a Holdra. Évmilliárdok alatt akár 3500 köbkilométernyi víz is kerülhetett rá, ami vélhetőleg a Földről származik.
Mivel nincs saját mágneses tere, a víz könnyen „leeshet" a felszínére és jéggé alakulhat.
A szakértők állítása szerint a különböző geológiai folyamatok miatt a Hold felszíne alatt folyékony víztározók vannak.
Forrás: Vilagunk.hu

***

Jabuticaba: a fa, amely a törzsén érlel gyümölcsöt

Különlegességét az adja, hogy termését közvetlenül a törzsén és vastagabb ágain hozza. Az Aborele szőlő néven is ismert növény Brazília délkeleti részén őshonos, örökzöld fafajta. Gyümölcse kicsi, kerekded, kb. 3-4 cm átmérőjű. 1-4 nagy magot tartalmaz. Héja vastag, éretten sötétlila színű. Kocsonyás húsa édes, fehér vagy rózsaszín. Természetes körülmények között a fa évente egy vagy két alkalommal virágzik és terem. A trópusi területeken rendszeresen öntözve egész évben szüretelhetők róla a folyamatosan érő gyümölcsök.
A frissen szüretelt szőlőt nagyrészt nyersen fogyasztják. Mivel már 3-4 nappal a leszedését követően kezd erjedésnek indulni, előszeretettel

használják fel lekvár, dzsem, erős borok, likőrök készítésére. Számos gyógyászati célú felhasználása is ismeretes. A helyi népi gyógyászat napon szárított héjából készült főzettel kezeli többek között az asztma, a hasmenés, valamint a krónikus mandulagyulladás tüneteit. Erős antioxidáns, gyulladásgátló, valamint rákellenes hatást is tulajdonítanak a gyümölcsnek.
Olyannyira összeforrt az állam nevével, hogy a Jabuticaba-fa Contagem város címerén is szerepel, míg az állam egy másik városa, Sabará évente rendez Jabuticaba-fesztivált.

Forrás: Hobbikert.hu

***

A HÓNAP VERSE

Csanádi Imre

Kelekótya április

Hónapok
bolondja!
Lobog a felhők
vad rongya.
Hol süt, hol esik,
hol kalap kerekezik.
Bimbóra
ring a lepke:
hóba hanyatlik,
fergetegbe.
Méhecskének dermed szárnya:
fölenged a napsugárra.
Április,
április:
arany fény is,
zápor is.
Forrón
ölelget,
dérrel
diderget.

Tavasz mégis,
kikelet:
birkózza le a Telet
Tavasz ő,
Nyarat hoz -
csak egy kicsit bolondos.

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél